

Przedmiotowy system oceniania wraz z określeniem wymagań edukacyjnych i szczegółowych kryteriów oceniania wiedzy i umiejętności dla przedmiotu

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy i rozszerzony

§ 1 Informacje wstępne

I Cele edukacyjne przedmiotu

- kształcenie umiejętności odczytywania tekstów na poziomie dosłownym, alegorycznym, metaforycznym, parabolicznym,
- kształcenie umiejętności posługiwania się terminami historyczno-literackimi, językoznawczymi,
- kształcenie umiejętności budowania wypowiedzi językowych, zarówno ustnych jak i pisemnych, o różnych funkcjach,
- pogłębianie znajomości utworów literackich wskazanych w programie oraz z zakresu lektury uzupełniającej,
- doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji.

II Podstawa programowa

Program nauczania języka polskiego w zakresie rozszerzonym DKOS-703/1,2,3,4,

5/2014. Nowe „Zrozumieć tekst, zrozumieć człowieka” (Klasy: pierwsza, druga, trzecia) WSiP

III Wymagania edukacyjne i szczegółowe kryteria oceniania wiedzy i umiejętności

3.1 Kryteria na określoną ocenę

Niedostateczny otrzymuje uczeń, który:

- *nie opanował wiadomości i nie posiada umiejętności określonych programem nauczania, koniecznych do dalszego kształcenia,*
- wykazuje lekceważący stosunek do przedmiotu; nie prowadzi zeszytu przedmiotowego, nie wykonuje zadań podczas lekcji oraz w domu, □ opuszcza zajęcia z danego przedmiotu.

Dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- *ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia,*
- przyporządkowuje autorom tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej,
- określa ramy chronologiczne epoki,
- posługuje się kluczowymi dla rozumienia omawianych epok pojęciami,
- streszcza główne wątki utworów literackich,
- rozpoznaje najważniejsze środki stylistyczne,
- wypowiada się w sposób komunikatywny,
- wypowiedzi mają charakter odtwórczy,
- podejmuje próby interpretacji utworów na poziomie dosłownym,
- w wypowiedziach pisemnych zachowuje poprawność językową i ortograficzną.

Dostateczny otrzymuje uczeń, który potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- *opanował w podstawowym zakresie te wiadomości i umiejętności określone programem, które są konieczne do dalszego kształcenia,*
- wskazuje związki omawianych epok z wcześniejszymi,
- wiąże fakty literackie z istotnymi faktami historycznymi,
- opisuje motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów,
- określa tematykę i problematykę omówionych utworów,
- charakteryzuje wzorce osobowe i postawy bohaterów,
- charakteryzuje podstawowe prądy artystyczne, hasła programowe poszczególnych epok,
- prace pisemne mają charakter nieschematyczny, są poprawne pod względem językowym, ortograficznym i stylistycznym.

Dobry otrzymuje uczeń, który potrafi to, co na ocenę dostateczną, a ponadto:

- *opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania*
- posiadaną wiedzę i umiejętności potrafi wykorzystać w sytuacjach typowych,
- wskazuje związki literatury z filozofią, sztuką i historią,

- porównuje wzorce osobowe i kreacje bohaterów odwołując się do utworów literackich,
- dokonuje analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego,
- formułuje wnioski, uogólnienia, argumenty, prezentując swój punkt widzenia,
- ocenia bohaterów literackich w kontekście epoki,
- komponuje dłuższe, zwarte, uporządkowane, poprawne stylistycznie, językowo i ortograficznie wypowiedzi,
- buduje pracę argumentacyjną i interpretacyjną według własnej koncepcji.

Bardzo dobry otrzymuje uczeń, który potrafi to, co na ocenę dobrą, a ponadto:

- *opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,*
- *zdobyte wiadomości i umiejętności potrafi wykorzystać również w sytuacjach problemowych,*
- *sprawnie wymienia głównych twórców kultury i ich dzieła,*
- *przedstawia ewolucję bohatera literackiego oraz wybranych gatunków literackich,*
- *wyjaśnia funkcje motywów i symboli kulturowych w poznanych utworach literackich,*
- *formułuje wnioski płynące z porównania kształtu artystycznego tekstów literackich,*
- *samodzielnie gromadzi, porządkuje i wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych materiały z różnych źródeł dotyczące literatury i sztuki,*
- *stosuje sądy wartościujące i uogólniające,*
- *dba o poprawność językową, stylistyczną, interpunkcyjną i ortograficzną wypowiedzi,*
- *stosuje oryginalną koncepcję wypowiedzi,*
- *dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji różnych tekstów kultury,*
- *dokonuje syntezy twórczości literackiej,*
- *wykazuje się swobodą konwersacji, kulturą dyskusji i piękną polszczyzną.*

Celujący otrzymuje uczeń, który potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- *posiada wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania przedmiotu,*
- *umie formułować problemy i samodzielnie dokonywać analizy nowych zjawisk,*
- *prezentuje swoje poglądy, umiejętnie posługuje się wiedzą spoza programu szkolnego,*
- *stawia hipotezy badawcze, polemizuje, by obronić własne stanowisko, wykazuje się oryginalnością ujęcia tematu, umiejętnie wykorzystując sądy badaczy literatury.*

§ 2 Formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

- prace pisemne- kartkówki, testy, praca z tekstem literackim i publicystycznym na lekcji, wypowiedzi argumentacyjne na określony temat, czytanie ze zrozumieniem.,
- próbne pisemne egzaminy maturalne organizowane od klasy pierwszej do trzeciej, traktowane są jako sprawdziany wagi 3, bez możliwości poprawy,
- próbne ustne egzaminy maturalne są oceniane z wagą 2 w klasach drugich i z wagą 3 w klasach trzecich,
- krótkie i dłuższe odpowiedzi ustne, także wg formuły egzaminu ustnego,
- aktywność na lekcji,
- zadania domowe (rozprawka i interpretacja oraz interpretacja porównawcza i wypowiedź argumentacyjna) i formy dziennikarskie,
- prace dodatkowe (różne formy prac konkursowych),
- konkursy i quizy,
- syntezy (tabele, plakaty i osie czasu),
- prezentacje,
- projekty,
- praca w grupach,
- kreatywne pisanie (esej, felieton, wywiad, recenzja, reportaż, opowiadania i inne).

§ 3 Częstotliwość sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

- **1 raz w semestrze:** wypracowanie: rozprawka lub interpretacja, oraz na poziomie rozszerzonym wypowiedź argumentacyjna lub interpretacja porównawcza, odpowiedź ustna, diagnoza wewnątrzszkolna lub próbna matura (całość) , praca dodatkowa (konkursy, olimpiady),
- **2 razy w semestrze:** czytanie ze zrozumieniem, sprawdzian wiedzy, zadanie domowe, aktywność (referaty, wystąpienia, prezentacje),
- **3 razy w semestrze:** kartkówka (mniej niż 3 tematy), lektura.

§ 4 Narzędzia pomiaru osiągnięć edukacyjnych

- wypracowanie: rozprawka, interpretacja, wypowiedź argumentacyjna, interpretacja porównawcza,
- czytanie ze zrozumieniem,
- sprawdzian wiedzy,
- kartkówka (mniej niż 3 tematy),
- odpowiedź ustna,
- zadanie domowe,
- aktywność (referaty, wystąpienia, prezentacje),
- diagnoza wewnątrzszkolna,
- lektura,

- próbna matura (całość) ,
- praca dodatkowa (konkursy, olimpiady).

§ 5 Obszary aktywności ucznia podlegające ocenianiu

- wiadomości,
- umiejętności,
- postawa-aktywność, systematyczność,
- samodzielnie opracowany materiał poszerzający wiadomości.

§ 6 Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej

- ocena proponowana przez nauczyciela na semestr i koniec roku szkolnego może ulec zmianie adekwatnie do ocen uzyskanych przez ucznia w ostatnim miesiącu nauki,
- w ciągu miesiąca przed klasyfikacją semestralną lub końcoworoczną uczeń może podwyższyć proponowaną ocenę przystępując do sprawdzianu wiedzy i umiejętności - z semestru (I – jeśli ocena śródroczna) lub całego roku szkolnego,
- jeśli uczeń nie zdoła podwyższyć oceny, pozostaje ocena proponowana przez nauczyciela,
- w przypadku otrzymania śródrocznej oceny niedostatecznej (sem. I) uczeń ma obowiązek zaliczenia materiału z tego semestru w terminie dwóch miesięcy od wystawienia oceny. Dokładny termin i sposób zaliczenia (wymagania) ustala nauczyciel,
- uczeń biorący udział w konkursach i olimpiadach pod patronatem MEN i ZKO (od poziomu rejonowego) ma prawo do indywidualnego trybu oceniania uzgodnionego z nauczycielem,
- laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim i ponadwojewódzkim otrzymują z danych zajęć edukacyjnych celującą roczną ocenę klasyfikacyjną,
- uczniowie z orzeczeniami i opiniami poradni psychologiczno-pedagogicznej są oceniani zgodnie z zaleceniami poradni.

Uzasadnienie oceny

- uczniowie otrzymują informację zwrotną dotyczącą prac pisemnych podczas lekcji, na których omawiana jest dana praca (np. sprawdzian),
- każde sprawdzone wypracowanie zostaje opisane w recenzji - odpowiedź ustna jest uzasadniana,
- jeśli rodzic w terminie 7 dni od daty wpisania oceny, wyraża pisemną prośbę (za pomocą Dziennika Elektronicznego) o jej uzasadnienie, nauczyciel udziela informacji zwrotnej w ciągu 7 dni od daty wpłynięcia tej prośby.

Ocena roczna

- warunkiem uzyskania pozytywnej oceny końcoworocznej jest ocena pozytywna z obu semestrów,
- uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną w I semestrze, w ciągu 30 dni musi przystąpić do zaliczenia pierwszego semestru,
- egzamin klasyfikacyjny: uczeń, który zmienia zajęcia realizowane na poziomie rozszerzonym, zdaje egzamin klasyfikacyjny, który odbywa się w formie ustnej i pisemnej w pierwszym tygodniu nowego semestru.

Kontrakt

- sprawdziany oraz prace klasowe zapowiadane są z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i są obowiązkowe dla każdego ucznia,
- uczeń nieobecny na sprawdzianie lub pracy klasowej z przyczyn usprawiedliwionych powinien go napisać w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły; termin ustala nauczyciel z uczniem, a w przypadku jego niedotrzymania uczeń powinien napisać zaległą pracę na wezwanie nauczyciela,
- odmowa napisania pracy lub nieobecność nieusprawiedliwiona na sprawdzianie lub teście obowiązkowym jest podstawą do wstawienia częściowej oceny niedostatecznej,
- uczeń może jeden raz poprawiać ocenę z pracy obowiązkowej,
- poprawa powinna się odbyć w ciągu dwóch tygodni od dnia otrzymania sprawdzonej pracy;
- kartkówki obejmują materiał z trzech ostatnich tematów i nie muszą być zapowiadane,
- za aktywność na lekcjach uczeń otrzymuje plusy lub minusy, których ilość decyduje o ocenie częściowej wstawianej do dziennika pod koniec każdego semestru,
- brak notatek zalecanych przez nauczyciela do zeszytu przedmiotowego może być podstawą do wstawienia częściowej oceny niedostatecznej,
- w ciągu każdego semestru uczeń może dwa razy zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (nieopanowane wiadomości, brak zadania domowego, poza zadaniami długoterminowymi) bez konsekwencji otrzymania oceny niedostatecznej, za wyjątkiem lekcji, na które zapowiedziane są obowiązkowe prace pisemne,
- ocenę śródroczną i końcoworoczną ustala się na podstawie ocen częściowych, zachowując ich hierarchię (najwyższą wagę przypisuje się ocenom z prac pisemnych obejmujących szerszy zakres materiału),
- prace dodatkowe, udział w konkursach i olimpiadach może mieć tylko korzystny wpływ na ocenę końcową ucznia,
- śródroczna ocena niedostateczna powinna być poprawiona przez ucznia najpóźniej do końca marca, w formie uzgodnionej z nauczycielem,
- końcoworoczna ocena niedostateczna może być zmieniona jedynie w wyniku egzaminu poprawkowego.

ZAŁĄCZNIKI

I Poprzez pojęcie „średnia ocen” rozumie się średnią ważoną za niżej wymienione kategorie:

- Wypracowanie waga 3
- Czytanie ze zrozumieniem waga 2
- Sprawdzian umiejętności czytania ze zrozumieniem waga 3
- Sprawdzian wiedzy waga 3
- Kartkówka (mniej niż 3 tematy) waga 2
- Odpowiedź ustna (wypowiedź argumentacyjna) waga 3
- Odpowiedź z ostatniej lekcji waga 1
- Praca z tekstem na lekcji waga 1
- Zadanie domowe waga 2
- Aktywność (referaty, wystąpienia, prezentacje) waga 2

- Diagnoza wewnętrzzszkolna waga 3
- Lektura waga 3
- Próbną maturą (całość) waga 3
- Praca dodatkowa (konkursy, olimpiady) waga 3

II Ocenianie prac pisemnych

W przypadku prac pisemnych punktowanych stosuje się następującą skalę:

- **celujący** 120-100% maksymalnej liczby punktów + zadanie dodatkowe
- **bardzo dobry** 99-85% maksymalnej liczby punktów
- **dobry** 85-70% maksymalnej liczby punktów
- **dostateczny** 69-50% maksymalnej liczby punktów □ **dopuszczający** 49-30% maksymalnej liczby punktów □ **niedostateczny** 29-0% maksymalnej liczby punktów.

III Prace pisemne typu maturalnego są oceniane wg kryteriów CKE.

Ocena rozprawki – poziom podstawowy

A. Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu:

- stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu - 6 pkt
 - stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu - 3 pkt
 - stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska - 0 pkt
- B. Uzasadnienie stanowiska:
- trafne, szerokie i pogłębione - 18 pkt
 - trafne i szerokie - 12 pkt
 - trafne, ale wąskie - 8 pkt
 - uzasadnienie częściowe - 4 pkt
 - brak uzasadnienia stanowiska - 0 pkt

C. Poprawność rzeczowa

- brak błędów rzeczowych - 4 pkt
- nie więcej niż jeden błąd rzeczowy - 2 pkt
- błędy rzeczowe - 0 pkt

D. Zamysł kompozycyjny

- kompozycja funkcjonalna - 6 pkt
- zaburzenia funkcjonalności kompozycji - 3 pkt
- brak zamysłu kompozycyjnego - 0 pkt

E. Spójność lokalna

- pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności - 2 pkt
- znaczne zaburzenia spójności - 1 pkt
- wypowiedź niespójna - 0 pkt

F. Styl tekstu

- styl stosowny - 4 pkt
- styl częściowo stosowny - 2 pkt
- styl niestosowny - 0 pkt

G. Poprawność językowa

- brak błędów lub nieliczne błędy nierażące - 6 pkt
- liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące - 3 pkt
- liczne błędy rażące - 0 pkt

H. Poprawność zapisu

- zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące - 4 pkt

- liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące - 2 pkt
- liczne błędy rażące - 0 pkt

Uwaga: Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B - 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę - zdający otrzymuje 0 punktów.

Ocena interpretacji utworu poetyckiego – poziom podstawowy

A. Koncepcja interpretacyjna

- niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłownie - 9 pkt
- niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne - 6 pkt
- częściowo sprzeczna z utworem - 3 pkt
- brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem - 0 pkt

B. Uzasadnienie tezy interpretacyjnej

- trafne i pogłębione - 15 pkt
- trafne, ale niepogłębione - 10 pkt
- częściowo trafne - 5 pkt
- brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację - 0 pkt

C. Poprawność rzeczowa

- brak błędów rzeczowych - 4 pkt
- nie więcej niż jeden błąd rzeczowy - 2 pkt
- błędy rzeczowe - 0 pkt

D. Zamysł kompozycyjny

- kompozycja funkcjonalna - 6 pkt
- zaburzenia funkcjonalności kompozycji - 3 pkt
- brak zamysłu kompozycyjnego - 0 pkt

E. Spójność lokalna

- pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności - 2 pkt
- znaczne zaburzenia spójności - 1 pkt
- wypowiedź niespójna - 0 pkt

F. Styl tekstu

- styl stosowny - 4 pkt
- styl częściowo stosowny - 2 pkt
- styl niestosowny - 0 pkt

G. Poprawność językowa

- brak błędów lub nieliczne błędy nierażące - 6 pkt
- liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące - 3 pkt
- liczne błędy rażące - 0 pkt

H. Poprawność zapisu

- zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące - 4 pkt
- liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące - 2 pkt
- liczne błędy rażące - 0 pkt

Uwaga: Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B - 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę - zdający otrzymuje 0 punktów.

Ocena wypowiedzi argumentacyjnej - poziom rozszerzony

A. Określenie problemu

- zgodne z tekstem i pełne - 9 pkt
- zgodne z tekstem, ale niepełne - 6 pkt
- częściowo zgodne z tekstem - 3 pkt
- brak określenia problemu lub problem niezgodny z tekstem - 0 pkt

B. Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu

- stanowisko adekwatne do tekstu i pełne - 9 pkt
- stanowisko adekwatne do tekstu, ale niepełne - 6 pkt
- stanowisko częściowo adekwatne do tekstu - 3 pkt
- brak stanowiska lub stanowisko nieadekwatne do tekstu - 0 pkt

C. Poprawność rzeczowa

- brak błędów rzeczowych - 2 pkt
- eden błąd rzeczowy lub więcej błędów rzeczowych - 0 pkt

D. Zamysł kompozycyjny

- kompozycja funkcjonalna - 6 pkt
- zaburzenia funkcjonalności kompozycji - 3 pkt
- brak zamysłu kompozycyjnego - 0 pkt

E. Spójność lokalna

- pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności - 2 pkt
- znaczne zaburzenia spójności - 1 pkt
- wypowiedź niespójna - 0 pkt

F. Styl tekstu

- stosowny - 4 pkt
- częściowo stosowny - 2 pkt
- niestosowny - 0 pkt

G. Poprawność językowa

- brak błędów lub nieliczne błędy nierażące - 4 pkt
- liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące - 2 pkt
- liczne błędy rażące - 0 pkt

H. Poprawność zapisu

- zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące - 4 pkt
- liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące - 2 pkt
- liczne błędy rażące - 0 pkt

Uwaga: Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B - 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę - zdający otrzymuje 0 punktów.

Ocena interpretacji porównawczej – poziom rozszerzony A

Koncepcja porównywania utworów:

- niesprzeczna z utworami i spójna - 6 pkt
- niesprzeczna z utworami i częściowo spójna - 4 pkt
- częściowo sprzeczna z utworami - 2 pkt
- sprzeczna z utworami lub brak koncepcji - 0 pkt

B Uzasadnienie tezy interpretacyjnej

- trafne, pogłębione - 12 pkt
- trafne, ale niepogłębione - 8 pkt
- częściowo trafne - 4 pkt
- brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację porównawczą - 0 pkt

C Poprawność rzeczowa

- brak błędów rzeczowych - 2 pkt
- jeden błąd rzeczowy lub więcej błędów rzeczowych - 0 pkt

D Zamyśl kompozycyjny

- kompozycja funkcjonalna - 6 pkt
- zaburzenia funkcjonalności kompozycji - 3 pkt
- brak zamysłu kompozycyjnego - 0 pkt

E Spójność lokalna

- pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności - 2 pkt
- znaczne zaburzenia spójności - 1 pkt
- wypowiedź niespójna - 0 pkt

F Styl tekstu

- stosowny - 4 -pkt
- częściowo stosowny - 2 pkt
- niestosowny - 0 pkt

G. Poprawność językowa

- brak błędów lub nieliczne błędy nierażące - 4 pkt
- liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące - 2 pkt
- liczne błędy rażące - 0 pkt

H Poprawność zapisu

- zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące - 4 pkt
- liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące - 2 pkt
- liczne błędy rażące - 0 pkt

Uwaga: Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 2 punkty, a w kategorii B - 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę - zdający otrzymuje 0 punktów.

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego w klasach

VI Liceum Ogólnokształcącego w Szczecinie

Rok szkolny 2016/2017

Na podstawie WSO zatwierdzonego na radzie pedagogicznej w dn. 15.09.2015

(z późniejszymi zmianami)

Klasy I, II, III

Poziom podstawowy i rozszerzony

Opracowali: T. Witkiewicz, A. Kurtycz, A. Roman